

Privremena verzija

PRESUDA SUDA (četvrto vijeće)

15. veljače 2017.(*)

„Zahtjev za prethodnu odluku – Porez na dodanu vrijednost – Šesta direktiva 77/388/EEZ – članak 13. dio A stavak 1. točka (n) – Izuzeće isporuka određenih kulturnih usluga – Nepostojanje izravnog utinka – Određivanje izuzetih isporuka kulturnih usluga – Margina prosudbe država članica”

U predmetu C-592/15,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Žalbeni sud (Engleska i Wales) (Građanski odjel), Ujedinjena Kraljevina), odlukom od 16. listopada 2015., koju je Sud zaprimio 13. studenoga 2015., u postupku

Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs

protiv

British Film Institute,

SUD (četvrto vijeće),

u sastavu: T. von Danwitz (izvjestitelj), predsjednik vijeća, E. Juhász, C. Vajda, K. Jürimäe i C. Lycourgos, suci,

nezavisni odvjetnik: Y. Bot,

tajnik: L. Hewlett, glavna administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 7. rujna 2016.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za British Film Institute, P. Drinkwater, *solicitor*, Z. Yang, *barrister*, D. Milne, QC, i A. Lee, *solicitor*,

– za vladu Ujedinjene Kraljevine, S. Brandon, u svojstvu agenta, uz asistenciju S. Singha, *barrister*,

– za Europsku komisiju, R. Lyal i M. Owsiany-Hornung, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 29. rujna 2016.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 13. dijela A stavka 1. točke (n)

Šeste direktive Vijeća 77/388/EEZ od 17. svibnja 1977. o usklađivanju zakonodavstava država članica koja se odnose na poreze na promet – zajednički sustav poreza na dodanu vrijednost: jedinstvena osnovica za razrezivanje (SL 1977., L 145, str. 1., u daljnjem tekstu: Šesta direktiva) i članka 132. stavka 1. točke (n) Direktive Vijeća 2006/112/EZ od 28. studenoga 2006. o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost (SL 2006., L 347, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 9., svezak 1., str. 120.).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs (Porezna i carinska uprava Ujedinjene Kraljevine, u daljnjem tekstu: Porezna uprava) i British Film Institute (u daljnjem tekstu: BFI), u vezi s oporezivanjem BFI-jevih isporuka usluga, koje se sastoje od isporuke ulaznica za projekcije filmova, porezom na dodanu vrijednost (PDV).

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Članak 13. dio A stavak 1. točka (n) Šeste direktive, pod naslovom „Izuzeća koja se odnose na određene aktivnosti od javnog interesa”, određuje:

„Bez dovođenja u pitanje ostalih odredaba prava Zajednice, države članice, u skladu s pretpostavkama koje propisuju radi osiguranja pravilne i izravne primjene niže predviđenih izuzeća i sprežavanja eventualne utaje, izbjegavanja ili zlouporabe, izuzimaju:

[...]

(n) isporuke određenih kulturnih usluga i usko povezanih roba koje provode javnopravna tijela ili ostala kulturna tijela koja dotična država članica priznaje;

[...]” [neslužbeni prijevod]

4 Sukladno svojim člancima 411. i 413., Direktiva 2006/112 stavila je izvan snage i s učinkom od 1. siječnja 2007. zamijenila zakonodavstvo Unije u području PDV-a, uključujući Šestu direktivu.

Pravo Ujedinjene Kraljevine

5 Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske prenijela je članak 13. dio A stavak 1. točku (n) Šeste direktive tek 1. lipnja 1996., kada je na snagu stupio Group 13 of Schedule 9 of the Value Added Tax Act 1994 (skupina 13. Priloga 9. Zakonu o porezu na dodanu vrijednost).

Glavni postupak i prethodna pitanja

6 BFI neprofitno je tijelo kojemu je cilj promicanje kinematografije u Ujedinjenoj Kraljevini. Tijekom razdoblja od 1. siječnja 1990. do 31. svibnja 1996. (u daljnjem tekstu: sporno razdoblje) BFI je na isporuku ulaznica za projekcije filmova plaćao PDV po standardnoj stopi.

7 BFI je 30. ožujka 2009. podnio zahtjev za povrat PDV-a plaćenog tijekom spornog razdoblja, tvrdeći da su isporuke navedenih ulaznica bile isporuke kulturnih usluga, izuzete na temelju članka 13. dijela A stavka 1. točke (n) Šeste direktive. Taj zahtjev je odbijen.

8 First-tier Tribunal (Tax Chamber) (Prvostupanjski sud (porezni odjel), Ujedinjena Kraljevina) prihvatio je BFI-jevu tužbu protiv navedene negativne odluke. U odluci od 5. prosinca 2012., taj sud je presudio da izuzeće predviđeno tom odredbom ima izravni učinak.

9 Porezna uprava podnijela je protiv te odluke žalbu Upper Tribunalu (Tax and Chancery

Chamber) (Viši sud (porezni i *chancery* odjel)) koji je odbio žalbu, smatraju?i da izuze?e predvi?eno navedenom odredbom ima dovoljno jasan i precizan sadržaj i da zato ima izravan u?inak. Naime, izraz „odre?enih” koji se nalazi u toj odredbi treba tuma?iti na na?in da se to izuze?e odnosi na isporuke onih kulturnih usluga koje obavljaju javnopravna tijela ili ostala kulturna tijela koja doti?na država ?lanica priznaje. Poreznoj je upravi bilo dopušteno da podnese žalbu pred Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Žalbeni sud (Engleska i Wales) (gra?anski odjel), Ujedinjena Kraljevina).

10 U skladu s naznakama iz zahtjeva za prethodnu odluku, ako ?lanak 13. dio A stavak 1. to?ku (n) Šeste direktive treba tuma?iti na na?in da se odnosi na one isporuke kulturnih usluga koje obavljaju javnopravna tijela ili ostala kulturna tijela koja doti?na država ?lanica priznaje u smislu te iste odredbe, to bi zna?ilo da bi se BFI, koji jest takvo tijelo, mogao izravno pozvati na tu odredbu kako bi se to izuze?e primijenilo na njegove isporuke ulaznica za projekcije filmova u razdoblju od 1. sije?nja 1990. do 31. svibnja 1996. BFI bi se mogao izravno pozivati na navedenu odredbu i u odnosu na razdoblje nakon 31. svibnja 1996., iako njegove isporuke usluga nisu obuhva?ene isporukama kulturnih usluga koje je zakonodavstvo Ujedinjene Kraljevine izuzelo od tog datuma.

11 U tim je okolnostima Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Žalbeni sud (Engleska i Wales) (gra?anski odjel)) odlu?io prekinuti postupak i uputiti Sudu sljede?a prethodna pitanja:

„1. Je li tekst ?lanka 13. dijela A stavka 1. to?ke (n) Šeste direktive, osobito izraz ‚isporuke odre?enih kulturnih usluga’, dovoljno jasan i precizan da ?lanak 13. dio A stavak 1. to?ka (n) ima izravan u?inak, tako da dodjeljuje izuze?e za isporuke kulturnih usluga javnopravnih tijela ili drugih priznatih kulturnih tijela, poput usluga koje pruža BFI u ovom predmetu, u slu?aju nepostojanja doma?eg provedbenog zakonodavstva?

2. Ostavlja li tekst ?lanka 13. dijela A stavka 1. to?ke (n) Šeste direktive, osobito izraz ‚isporuka odre?enih kulturnih usluga’, državama ?lanicama ikakvu marginu prosudbe prilikom njegove primjene pomo?u provedbenog zakonodavstva, a ako da, kakvu?

3. Primjenjuju li se isti zaklju?ci kao gore na ?lanak 132. stavak 1. to?ku (n) [Direktive 2006/112]?”

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

12 Prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li odredbu ?lanka 13. dijela A stavka 1. to?ke (n) Šeste direktive, koja predvi?a izuze?e „isporuke odre?enih kulturnih usluga” tuma?iti na na?in da ima izravan u?inak tako da se na nju u slu?aju njezina neprenošenja mogu pozivati javnopravna tijela ili ostala kulturna tijela koja doti?na država ?lanica priznaje, a koja obavljaju isporuke kulturnih usluga.

13 Prema stalnoj sudskoj praksi Suda kad god se odredbe direktive sadržajno gledaju?i ?ine bezuvjetnima i dovoljno preciznima, pojedinci se na te odredbe mogu pozivati pred nacionalnim sudovima protiv države, ako je ona propustila direktivu prenijeti u nacionalno pravo u propisanim rokovima ili ako ju je pogrešno prenijela (vidjeti osobito presude od 19. sije?nja 1982., Becker, 8/81, EU:C:1982:7, t. 25., od 15. sije?nja 2014., Association de médiation sociale, C-176/12, EU:C:2014:2, t. 31. i od 7. srpnja 2016., Ambisig, C-46/15, EU:C:2016:530, t. 16. i navedenu sudsku praksu).

14 Što se tiče članka 13. dijela A stavka 1. točke (n) Šeste direktive, treba napomenuti da se izuzeće predviđeno tom odredbom odnosi na „isporuke određenih kulturnih usluga”. Navedena odredba stoga državama članicama pobliže ne određuje koje su isporuke kulturnih usluga dužne izuzeti. Naime, njome se ne propisuje ni iscrpan popis kulturnih usluga koje treba izuzeti ni obveza država članica da izuzmu sve kulturne usluge, nego se govori samo o isporukama „određenih” kulturnih usluga. Slijedom toga, ta odredba ostavlja državama članicama zadatak da odrede na koje se kulturne usluge primjenjuje to izuzeće.

15 Pozivajući se na sudsku praksu Suda prema kojoj su izuzeća iz članka 13. dijela A stavka 1. Šeste direktive autonomni pojmovi prava Unije kojima je cilj izbjeći razilaženja u primjeni sustava PDV-a među državama članicama (vidjeti osobito presudu od 21. veljače 2013., Žamberk, C-18/12, EU:C:2013:95, t. 17.), BFI tvrdi da izraz „isporuka određenih kulturnih usluga” treba tumačiti na način da obuhvaća sve isporuke kulturnih usluga koje obavljaju javnopravna tijela ili ostala kulturna tijela koja dotična država članica priznaje pa je, prema tome, dovoljno jasan i precizan.

16 Međutim, valja istaknuti da takvo tumačenje ne odgovara uobičajenom značenju izraza „određenih” koji je upotrijebljen u članku 13. dijelu A stavku 1. točki (n) Šeste direktive i oduzima koristan uobičajeni navod navedenog izraza u toj odredbi.

17 Usto, tumačenje koje BFI predlaže moglo bi proširiti doseg izuzeća na temelju te odredbe izvan okvira navedenog izraza, to jest na isporuke svih kulturnih usluga, protivno sudskoj praksi Suda prema kojoj izraze upotrijebljene za utvrđivanje izuzeća iz članka 13. dijela A stavka 1. te direktive treba usko tumačiti (vidjeti u tom smislu presude od 14. lipnja 2007., Horizon College, C-434/05, EU:C:2007:343, t. 16.; od 22. listopada 2015., Hedqvist, C-264/14, EU:C:2015:718, t. 34. i 35. i od 25. veljače 2016., Komisija/Nizozemska, C-22/15, neobjavljena, EU:C:2016:118, t. 20. i navedenu sudsku praksu).

18 Iz sudske prakse Suda također proizlazi da, suprotno onomu što tvrdi BFI, zahtjev za jamčenje ujednažene primjene izuzeća iz članka 13. dijela A stavka 1. ne vrijedi apsolutno. Naime, iako su izuzeća iz navedenog članka autonomni pojmovi prava Unije kojima je cilj izbjeći razilaženja u primjeni sustava PDV-a među državama članicama, zakonodavac Europske unije može državama članicama povjeriti zadatak definiranja određenih elemenata izuzeća (vidjeti u tom smislu presude od 28. ožujka 1996., Gemeente Emmen, C-468/93, EU:C:1996:139, t. 25., od 4. svibnja 2006., Abbey National, C-468/93, EU:C:2006:289, t. 38. i 39. i od 9. prosinca 2015., Fiscale Eenheid X, C-595/13, EU:C:2015:801, t. 30. i navedenu sudsku praksu).

19 I povijest nastanka te direktive i zadani ciljevi zakonodavca Unije potvrđuju doslovno tumačenje članka 13. dijela A stavka 1. točke (n) Šeste direktive.

20 U tom pogledu, kao što je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točkama 20. i 21. svojeg mišljenja, zakonodavac Unije nije prihvatio izvorni prijedlog Europske komisije koji je uključivao iscrpan popis isporuka kulturnih usluga koje treba izuzeti (vidjeti prijedlog Šeste direktive Vijeća o usklađivanju zakonodavstava država članica koja se odnose na poreze na promet – Zajednički sustav poreza na dodanu vrijednost: jedinstvena porezna osnovica (COM(73) 950 *final* od 20. lipnja 1973.)), nego je upotrijebivši izraz „isporuke određenih kulturnih usluga” odabrao verziju navedenog izuzeća koja državama članicama omogućuje da same odrede koje će isporuke kulturnih usluga izuzeti.

21 Kao što je to Komisija naglasila u pisanom očitovanju Sudu, iako je ona kasnije predložila da se izvorni tekst članka 13. dijela A stavka 1. točke (n) Šeste direktive zamijeni iscrpnim popisom izuzetih isporuka kulturnih usluga (vidjeti prijedlog Devetnaeste direktive Vijeća o usklađivanju zakonodavstava država članica koja se odnose na poreze na promet i izmijeni

Direktive 77/388/EEZ – zajednički sustav poreza na dodanu vrijednost (COM(84) 648 *final* od 5. prosinca 1984.)), zakonodavac Unije zadržao je taj izvorni tekst koji, u skladu s analizom izloženom u njezinu prvom izvješću Vijeću o funkcioniranju zajedničkog sustava poreza na dodanu vrijednost, podnesenog u skladu s člankom 34. Šeste direktive 77/388 (COM(83) 426 *final* od 14. rujna 1983.), zadatak definiranja sadržaja tog izuzeća prepušta prosudbi svake države članice.

22 Kao što je to nezavisni odvjetnik naveo u točki 23. svojeg mišljenja, mogući razlog za odluku zakonodavca Unije da državama članicama ostavi marginu prosudbe u pogledu određivanja izuzetih isporuka kulturnih usluga velika je raznolikost kulturnih tradicija i regionalne baštine unutar Europske unije, a katkad i unutar iste države članice.

23 Zato valja zaključiti da upućivanjem na „isporuke određenih kulturnih usluga” članak 13. dio A stavak 1. točka (n) Šeste direktive ne zahtijeva izuzeće svih isporuka kulturnih usluga, tako da države članice „određene” isporuke mogu izuzeti dok za druge mogu predvidjeti da podliježu PDV-u.

24 Budući da ta odredba dodjeljuje državama članicama marginu prosudbe za određivanje izuzetih isporuka kulturnih usluga, ona ne ispunjava pretpostavke koje proizlaze iz sudske prakse navedene u točki 14. ove presude kako bi se na nju moglo izravno pozivati pred nacionalnim sudovima.

25 Taj zaključak ne dovodi se u pitanje razmatranjima izloženima u točkama 34. do 37. presude od 17. veljače 2005., Linneweber i Akritidis (C-453/02 i C-462/02, EU:C:2005:92) i u točkama 59. do 61. presude od 28. lipnja 2007., JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust i The Association of Investment Trust Companies (C-363/05, EU:C:2007:391), prema kojima to što države članice možda imaju određenu marginu prosudbe nužno ne isključuje izravan učinak dotičnih izuzeća.

26 Naime, kao što je Komisija naglasila u svojem pisanom očitovanju, sudska praksa proistekla na temelju presude od 17. veljače 2005., Linneweber i Akritidis, (C-453/02 i C-462/02, EU:C:2005:92) ti se mogunosti država članica da propišu pretpostavke primjene izuzeća, a ne margine prosudbe koja im omogućava određivanje onakvog dosega izuzeća kakav proizlazi osobito iz izraza „isporuke određenih kulturnih usluga”, predviđenog člankom 13. dijelom A stavkom 1. točkom (n) Šeste direktive.

27 Što se tiče presude od 28. lipnja 2007., JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust i The Association of Investment Trust Companies (C-363/05, EU:C:2007:391), valja istaknuti da se članak 13. dio A stavak 1. točka (n) Šeste direktive razlikuje od izuzeća o kojem je bila riječ u tom predmetu, s obzirom na to da on samo zahtijeva izuzeće isporuka „određenih” kulturnih usluga.

28 Uzimajući u obzir prethodna razmatranja, na prvo pitanje valja odgovoriti tako da odredbu članka 13. dijela A stavka 1. točke (n) Šeste direktive, koja predviđa izuzeće za „isporuke određenih kulturnih usluga”, treba tumačiti na način da nema izravan učinak pa se na nju u slučaju njezina neprenošenja ne mogu izravno pozivati javnopravna tijela ili ostala kulturna tijela koja dotična država članica priznaje, a koja obavljaju isporuke kulturnih usluga.

Drugo i treće pitanje

29 Uzimajući u obzir odgovor na prvo pitanje, nije potrebno odgovarati na drugo i treće pitanje.

Troškovi

30 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (četvrto vijeće) odlučuje:

Odredbu članka 13. dijela A stavka 1. točke (n) Šeste direktive Vijeća 77/388/EEZ od 17. svibnja 1977. o usklađivanju zakonodavstava država članica koja se odnose na poreze na promet – zajednički sustav poreza na dodanu vrijednost: jedinstvena osnovica za razrezivanje, koja predviđa izuzeće za „isporuke određenih kulturnih usluga”, treba tumačiti na način da nema izravan učinak pa se na nju u slučaju njezina neprenosjenja ne mogu izravno pozivati javnopravna tijela ili ostala kulturna tijela koja dotična država članica priznaje, a koja obavljaju isporuke kulturnih usluga.

Potpisi

* Jezik postupka: engleski